

Dzieci w konflikcie rodziców

Piotr Iwanicki

radca prawny - mediator

Akty prawne regulujące status dzieci

1. Konstytucja
2. Konwencja o prawach dziecka z 1989 r.
3. Ustawa o rzeczniku praw dziecka
4. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy

Wzajemne prawa i obowiązki rodziców i dzieci

Rodzice mają władzę rodzicielską nad dzieckiem. Oznacza to przede wszystkim obowiązek i prawo do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka z poszanowaniem jego godności i praw.

W tym celu mogą i powinni działać jako przedstawiciele ustawowi dziecka. Obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotowywać je należycie do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień.

Rodzice mają prawo do wychowania i edukacji dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami moralnymi i religijnymi, ale z uwzględnieniem stopnia dojrzałości dziecka, wolności jego sumienia i wyznania, przekonań oraz z poszanowaniem jego godności i praw.

Rodzice i dzieci są obowiązani do wzajemnego szacunku i wspierania się.

Wzajemne prawa i obowiązki rodziców i dzieci

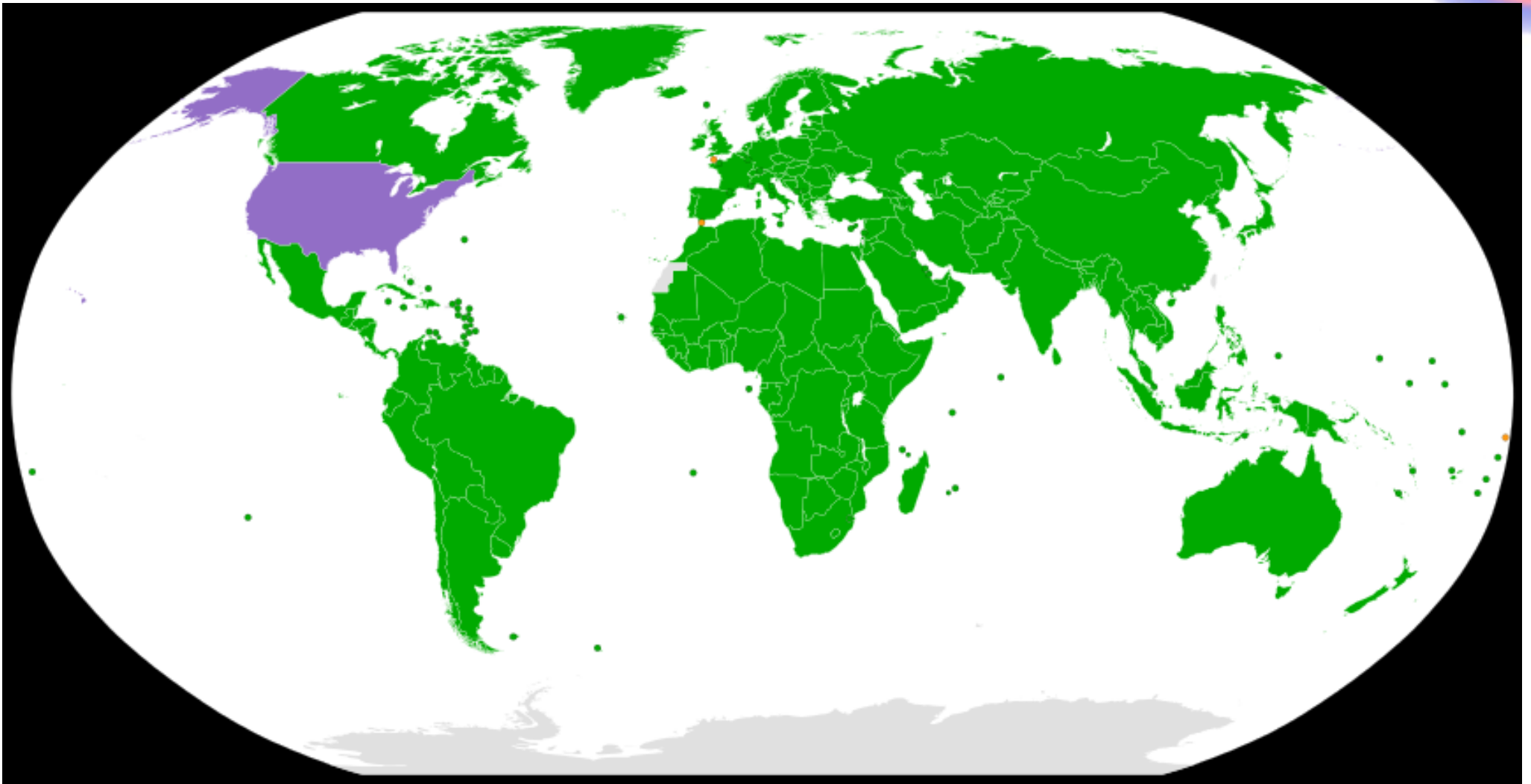
Istnieje zakazuje się stosowania kar cielesnych.

Pomiędzy rodzicami a dziećmi istnieje obowiązek dostarczania środków utrzymania i wychowania (obowiązek alimentacyjny).

Rodzice mają prawo wymagać od dziecka posłuszeństwa. Mogą także oczekiwać od dziecka mieszkającego z nimi pomocy w gospodarstwie domowym oraz - w razie, gdy dziecko ma dochody z własnej pracy - przyczyniania się do pokrywania kosztów utrzymania rodziny.

Rodzice mają prawo do kontaktów z dzieckiem, niezależnie od władzy rodzicielskiej. Ograniczenie lub pozbawienie praw rodzicielskich może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu.

Konwencja o prawach dziecka

Konwencja o prawach dziecka

ZASADY NA KTÓRYCH OPIERA SIĘ KONWENCJA

- dobro dziecka,
- równość (wszystkie dzieci są równe wobec prawa bez względu na pochodzenie, płeć, narodowość, itd.),
- poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców (państwo respektuje autonomię rodziny i ingeruje tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach według określonych procedur),
- pomoc państwa (państwo zobowiązane jest do podejmowania wszelkich działań ustawodawczo-administracyjnych dla realizacji praw uznanych w konwencji).

Konwencja o prawach dziecka

ZAŁOŻENIA

- dziecko jest samodzielnym podmiotem, ale ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną wymaga szczególnej opieki i ochrony prawnej,
- dziecko jako istota ludzka wymaga poszanowania jego tożsamości, godności i prywatności,
- rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania dziecka,
- państwo ma wspierać rodzinę, a nie wyręczać ją w jej funkcjach.

Zastrzeżenia strony polskiej

Deklaracje:

- Rzeczpospolita Polska uważa, że wykonania przez dziecko jego praw określonych w konwencji, w szczególności praw określonych w artykułach od 12 do 16, dokonuje się z poszanowaniem władzy rodzicielskiej, zgodnie z polskimi zwyczajami i tradycjami dotyczącymi miejsca dziecka w rodzinie i poza rodziną.
- W odniesieniu do artykułu 24 ustęp 2 litera f) konwencji Rzeczpospolita Polska uważa, że poradnictwo dla rodziców oraz wychowanie w zakresie planowania rodziny powinno pozostawać w zgodzie z zasadami moralności.

Polskie „zastrzeżenia”

Artykuł 12

1. Państwa-Strony zapewniają dziecku, które jest zdolne do kształtowania swych własnych poglądów, prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów we wszystkich sprawach dotyczących dziecka, przyjmując je z należytą wagą, stosownie do wieku oraz dojrzałość dziecka.
2. W tym celu dziecko będzie miało w szczególności zapewnioną możliwość wypowiedzania się w każdym postępowaniu sądowym i administracyjnym, dotyczącym dziecka, bezpośrednio lub za pośrednictwem przedstawiciela bądź odpowiedniego organu, zgodnie z zasadami proceduralnymi prawa wewnętrznego.

Polskie „zastrzeżenia”

Artykuł 13

1. Dziecko będzie miało prawo do swobodnej wypowiedzi; prawo to ma zawierać swobodę poszukiwania, otrzymywania i przekazywania informacji oraz idei wszelkiego rodzaju, bez względu na granice, w formie ustnej, pisemnej bądź za pomocą druku, w formie artystycznej lub z wykorzystaniem każdego innego środka przekazu według wyboru dziecka.
2. Wykonywanie tego prawa może podlegać pewnym ograniczeniom, lecz tylko takim, które są przewidziane przez prawo i które są konieczne:
dla poszanowania praw lub reputacji innych osób albo
do ochrony bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego, bądź zdrowia albo moralności społecznej.

Polskie „zastrzeżenia”

Artykuł 14

1. Państwa-Strony będą respektowały prawo dziecka do swobody myśli, sumienia i wyznania.
2. Państwa-Strony będą respektowały prawa i obowiązki rodziców lub, w odpowiednich przypadkach, opiekunów prawnych odnośnie do ukierunkowania dziecka w korzystaniu z jego prawa w sposób zgodny z rozwijającymi się zdolnościami dziecka.
3. Swoboda wyrażania wyznawanej religii lub przekonań może podlegać tylko takim ograniczeniom, które są przewidziane prawem i są konieczne do ochrony bezpieczeństwa narodowego i porządku publicznego, zdrowia lub moralności społecznej bądź podstawowych praw i wolności innych osób.

Polskie „zastrzeżenia”

Artykuł 15

1. Państwa-Strony uznają prawa dziecka do swobodnego zrzeszania się oraz wolności pokojowych zgromadzeń.
2. Na wykonywanie tych praw nie mogą być nakładane jakiegokolwiek ograniczenia, z wyjątkiem tych, które są zgodne z prawem i które są konieczne w społeczeństwie demokratycznym do zapewnienia interesów bezpieczeństwa narodowego, porządku publicznego, ochrony zdrowia bądź moralności społecznej lub ochrony praw i wolności innych osób.

Polskie „zastrzeżenia”

Artykuł 16

1. Żadne dziecko nie będzie podlegało arbitralnej lub bezprawnej ingerencji w sferę jego życia prywatnego, rodzinnego lub domowego czy w korespondencję ani bezprawnym zamachom na jego honor i reputację.
2. Dziecko ma prawo do ochrony prawnej przeciwko tego rodzaju ingerencji lub zamachom.

Polskie „zastrzeżenia”

Ratyfikując Konwencję o prawach dziecka, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r., Rzeczpospolita Polska w oparciu o postanowienie artykułu 51 ustęp 1 tej konwencji zgłasza następujące zastrzeżenia:

- W odniesieniu do artykułu 7 konwencji: Rzeczpospolita Polska zastrzega, że prawo dziecka przysposobionego do poznania rodziców naturalnych będzie podlegało ograniczeniu poprzez obowiązywanie rozwiązań prawnych umożliwiających przysposabiającym zachowanie tajemnicy pochodzenia dziecka.
- O granicy wieku, od której dopuszczalne jest powoływanie do służby wojskowej lub podobnej oraz uczestnictwo w działaniach zbrojnych, rozstrzyga prawo Rzeczypospolitej Polskiej. Granica ta nie może być niższa niż przewidziana w artykule 38 konwencji.

Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy

Władza rodzicielska

Kontakty

Istotne sprawy dziecka

Koncepcja władzy rodzicielskiej

KRO, podobnie jak przeważająca część współczesnych ustawodawstw, hołduje koncepcji, według której władza rodzicielska stanowi pieczę wykonywaną w interesie dziecka, a więc dobro dziecka stanowi nadrzędne wskazanie, które przede wszystkim rozstrzyga o treści, jak też wykonywaniu władzy rodzicielskiej. Najbardziej więc charakterystyczną cechą współczesnej władzy rodzicielskiej jest jej funkcja ochronna względem dziecka [...]. Ta właściwość władzy rodzicielskiej znajduje w KRO szczególny wyraz w ujęciu, według którego na władzę rodzicielską składają się przede wszystkim obowiązki rodziców, a dopiero wtórnymi jej składnikami są ich uprawnienia [...] (Art. 92 KRO red. Pietrzykowski 2018, wyd. 5/J. Gajda)

Władza a decydowanie o istotnych sprawach dziecka

Art. 95 [Obowiązki i prawa rodziców i dzieci]

§ 1. Władza rodzicielska obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka, z poszanowaniem jego godności i praw.

§ 2. Dziecko pozostające pod władzą rodzicielską winno rodzicom posłuszeństwo, a w sprawach, w których może samodzielnie podejmować decyzje i składać oświadczenia woli, powinno wysłuchać opinii i zaleceń rodziców formułowanych dla jego dobra.

§ 3. Władza rodzicielska powinna być wykonywana tak, jak tego wymaga dobro dziecka i interes społeczny.

§ 4. Rodzice przed powzięciem decyzji w ważniejszych sprawach dotyczących osoby lub majątku dziecka powinni je wysłuchać, jeżeli rozwój umysłowy, stan zdrowia i stopień dojrzałości dziecka na to pozwala, oraz uwzględnić w miarę możliwości jego rozsądne życzenia.

Art. 96 [Piecza nad osobą dziecka]

§ 1. Rodzice wychowują dziecko pozostające pod ich władzą rodzicielską i kierują nim. Obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotować je należycie do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień.

§ 2. Rodzice, którzy nie mają pełnej zdolności do czynności prawnych uczestniczą w sprawowaniu bieżącej pieczy nad osobą dziecka i w jego wychowaniu, chyba że sąd opiekuńczy ze względu na dobro dziecka postanowi inaczej.

Art. 961 [Zakaz stosowania kar cielesnych wobec dzieci] Osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim zakazuje się stosowania kar cielesnych.

Konflikt

Art. 97 [Wykonywanie władzy rodzicielskiej przez oboje rodziców]

§ 1. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom, każde z nich jest obowiązane i uprawnione do jej wykonywania.

§ 2. Jednakże o istotnych sprawach dziecka rodzice rozstrzygają wspólnie; w braku porozumienia między nimi rozstrzyga sąd opiekuńczy.

Zwykłe i istotne sprawy dziecka

DECYZJE

ZWYKŁE

(każde z rodziców samodzielnie)

ISTOTNE

(rodzice wyłącznie wspólnie)

Miejsce zamieszkania

Nie ma prawnego obowiązku ustalania miejsca zamieszkania dziecka, ale sądy zawsze zamieszczają to w wyroku z powodów praktycznych, nawet przy tzw. pieczy naprzemiennej.

Przykłady istotnych spraw dziecka

Miejsce pobytu dziecka,

- Wybór szkoły,
- Wybór kierunku kształcenia,
- Wyjazd za granicę (nawet krótkotrwały),
- Zmiana obywatelstwa,
- Poważny zabieg medyczny,
- Określenie sposobu realizacji rat alimentacyjnych.

Nadużywanie władzy rodzicielskiej

Najważniejszą instytucją, za pośrednictwem której państwo ingeruje w stosunki rodzinne jest sąd opiekuńczy, w praktyce Wydział Rodzinny i Nieletnich właściwego sądu rejonowego.

Z tego powodu, o ile nie mamy do czynienia z przestępstwem wobec dzieci, nie ma wielu możliwości szybkiej interwencji – na posiedzenie sądu czeka się kilka miesięcy.

Procedura w sądzie opiekuńczym

Postępowanie może być wszczęte:

- na wniosek zainteresowanego (dziecka reprezentowanego przez rodzica), albo jedno z rodziców,
- z urzędu.

Procedura w sądzie opiekuńczym

Procedura regulowana jest przez kodeks postępowania cywilnego (art. 568 – 578).

Art. 570 Sąd opiekuńczy może wszcząć postępowanie z urzędu.

Art. 572 § 1. Każdy, komu znane jest zdarzenie uzasadniające wszczęcie postępowania z urzędu, obowiązany jest zawiadomić o nim sąd opiekuńczy.

§ 2. Obowiązek wymieniony w § 1 ciąży przede wszystkim na urzędach stanu cywilnego, sądach, prokuratorach, notariuszach, komornikach, organach samorządu i administracji rządowej, organach Policji, placówkach oświatowych, opiekunach społecznych oraz organizacjach i zakładach zajmujących się opieką nad dziećmi lub osobami psychicznie chorymi.

Wywiad środowiskowy

Art. 570(1) § 1. Sąd opiekuńczy może zarządzić przeprowadzenie przez kuratora sądowego wywiadu środowiskowego w celu zebrania informacji dotyczących małoletniego i jego środowiska, a w szczególności jego zachowania się, warunków wychowawczych i życiowych, w tym sytuacji bytowej rodziny, przebiegu nauki małoletniego i sposobu spędzania czasu wolnego, jego kontaktów środowiskowych, stosunku do niego rodziców lub opiekunów, podejmowanych oddziaływań wychowawczych, stanu zdrowia i znanych w środowisku uzależnień małoletniego.

§ 11. Przepis § 1 stosuje się także wtedy, gdy sąd opiekuńczy powziął wiadomość o zdarzeniu uzasadniającym wszczęcie postępowania z urzędu, oraz w toku postępowania wykonawczego.

§ 2. W przypadku gdy z rodziną małoletniego asystent rodziny prowadzi pracę określoną w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sąd opiekuńczy zwraca się o informacje, o których mowa w § 1, do właściwej jednostki organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

§ 3. O informację, o których mowa w § 1, a także informację mającą na

Ograniczenie władzy ze względu na dobro dziecka

§ 1. Jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, sąd opiekuńczy wyda odpowiednie zarządzenia.

§ 2. Sąd opiekuńczy może w szczególności:

- 1) zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny, realizowania innych form pracy z rodziną, skierować małoletniego do placówki wsparcia dziennego, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub skierować rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń;
- 2) określić, jakie czynności nie mogą być przez rodziców dokonywane bez zezwolenia sądu, albo poddać rodziców innym ograniczeniom, jakim podlega opiekun;
- 3) poddać wykonywanie władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego;

Dobro dziecka – jedyna przesłanka ingerencji

W praktyce orzeczniczej przyjmuje się, iż dobro dziecka oznacza jego prawidłowy rozwój psychofizyczny oraz duchowy (por. K. Gromek, Kuratorzy sądowi, s. 64–65). Jest to definicja celowościowa, ukierunkowana na cel postępowania z dzieckiem. Postępowanie to ma prowadzić do prawidłowego wychowywania dziecka w okresie jego małoletności i doprowadzić do prawidłowego wychowania dziecka jako osoby pełnoletniej. Coraz częstsza jest w użyciu definicja instrumentalna, traktująca dobro dziecka jako ochronę jego interesów. W istocie rzeczy definicje te uzupełniają się i można pokusić się o stwierdzenie, że dobro dziecka to ochrona jego interesów w celu prawidłowego rozwoju psychofizycznego i duchowego oraz społecznego. Mamy wówczas do czynienia z komplementarną definicją (ujęciem) dobra dziecka (Art. 109 KRO Gromek 2018, wyd. 6/Gromek)

Pozbawienie władzy rodzicielskiej

Art. 111 § 1. Jeżeli władza rodzicielska nie może być wykonywana z powodu trwałej przeszkody albo jeżeli rodzice nadużywają władzy rodzicielskiej lub w sposób rażący zaniedbują swe obowiązki względem dziecka, sąd opiekuńczy pozbawi rodziców władzy rodzicielskiej. Pozbawienie władzy rodzicielskiej może być orzeczone także w stosunku do jednego z rodziców.

§ 1a. Sąd może pozbawić rodziców władzy rodzicielskiej, jeżeli mimo udzielonej pomocy nie ustały przyczyny zastosowania art. 109 § 2 pkt 5, a w szczególności gdy rodzice trwale nie interesują się dzieckiem.

§ 2. W razie ustania przyczyny, która była podstawą pozbawienia władzy rodzicielskiej, sąd opiekuńczy może władzę rodzicielską przywrócić.

Nadużywanie władzy rodzicielskiej

„nadużywanie władzy rodzicielskiej oznacza stosowanie najdrastyczniejszych form przemocy fizycznej lub psychicznej przez rodziców, w szczególności nadmierne karanie, zwłaszcza cielesne, wykorzystywanie dziecka do czynów nierządnych, w tym nakłanianie go do uprawiania prostytucji, zmuszanie dziecka do nadmiernej pracy w domu lub do pracy zarobkowej, wychowywanie dziecka do przestępczego procederu, doprowadzenie przez brak dbałości do naganego zachowywania się dziecka w szkole i do złych jego wyników w nauce, pozbawianie dziecka jego naturalnego środowiska rodzinnego i bezpośredniej pieczy drugiego z rodziców przez bezprawne zatrzymanie go u siebie, zwłaszcza gdy łączy się to z wywiezieniem dziecka wbrew woli drugiego z rodziców na stałe za granicę, zamieszkanie wraz z dzieckiem z nowym partnerem, jeżeli taki układ wywiera niekorzystny wpływ na wychowanie dziecka, rozpijanie dziecka i wiele innych zachowań, które nierzadko stanowią przestępstwo w rozumieniu przepisów KK;” (Gromek)

Ważne wyroki

post. SN z 7.9.2000 r., I CKN 931/00, Legalis - nadużywanie władzy rodzicielskiej zachodzi także wówczas, gdy postępowanie rodzica obiektywnie wywiera destrukcyjny wpływ na proces wychowania i rozwoju psychicznego dziecka, choćby nie było to związane z subiektywnym, negatywnym nastawieniem rodzica wobec dziecka.

post. SN z 12.1.2000 r., III CKN 834/99, Legalis - nadużywanie alkoholu, uprawianie przestępczego procederu i uchylanie się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka są wystarczającą przyczyną pozbawienia władzy rodzicielskiej na podstawie art. 111 § 1 KRO.

post. z 17.11.1998 r., II CKN 893/97 - zabójstwo matki dziecka przez jego ojca – mającego negatywne cechy osobowości, zagrażające dobru dziecka – niszczy jego naturalne środowisko rodzinne i stanowi rażące zaniedbywanie obowiązków rodzica względem dziecka, co uzasadnia pozbawienie władzy rodzicielskiej

Istotne wyroki

post. SN z 14.10.1970 r., III CRN 181/70, OSNC 1971, Nr 6, poz. 107-
pozbawienie przez ojca kilkuletniego dziecka naturalnego środowiska
rodzinnego i bezpośredniej opieki matki oraz możliwości
wychowywania się wspólnie z małoletnim rodzeństwem i zatrzymanie
go na stałe – wbrew woli matki – w obcym kraju zawiera elementy
nadużycia władzy rodzicielskiej, które uzasadniają pozbawienie go tej
władzy

post. SN z 1.10.1998 r., I CKN 834/98, OSNC 1999, Nr 4, poz. 72 -
jeżeli małoletni obywatel polski, który ma odpowiednie rozeznanie,
chce pozostać w Polsce, to działań rodzica zmierzających do realizacji
woli dziecka nie można uznać za nadużycie władzy rodzicielskiej.

Władza rodzicielska w mediacjach sądowych

Art. 58 § 1. W wyroku orzekającym rozwód sąd rozstrzyga o władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem obojga małżonków i kontaktach rodziców z dzieckiem oraz orzeka, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka. Sąd uwzględnia pisemne porozumienie małżonków o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem po rozwodzie, jeżeli jest ono zgodne z dobrem dziecka. Rodzeństwo powinno wychowywać się wspólnie, chyba że dobro dziecka wymaga innego rozstrzygnięcia.

Władza rodzicielska w mediacjach sądowych

Art. 107 § 1. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom żyjącym w rozłączeniu, sąd opiekuńczy może ze względu na dobro dziecka określić sposób jej wykonywania i utrzymywania kontaktów z dzieckiem. Sąd pozostawia władzę rodzicielską obojgu rodzicom, jeżeli przedstawili zgodne z dobrem dziecka pisemne porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem. Rodzeństwo powinno wychowywać się wspólnie, chyba że dobro dziecka wymaga innego rozstrzygnięcia.

§ 2. W braku porozumienia, o którym mowa w § 1, sąd, uwzględniając prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców, rozstrzyga o sposobie wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia.

§ 3. Na zgodny wniosek stron sąd nie orzeka o utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem.

Władza rodzicielska w mediacjach sądowych

Ze względu na wąskie rozumienie terminu władza rodzicielska w KRiO orzeczenia ograniczają się do:

- pozostawienia władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom (domyślnie),
- przyznania władzy jednemu przy jednoczesnym pozbawieniu jej drugiego,
- przyznanie władzy jednemu i ograniczenie drugiemu władzy do decydowania o najistotniejszych sprawach dziecka.

Kontakty

Art. 113 § 1. Niezależnie od władzy rodzicielskiej rodzice oraz ich dziecko mają prawo i obowiązek utrzymywania ze sobą kontaktów.

§ 2. Kontakty z dzieckiem obejmują w szczególności przebywanie z dzieckiem (odwiedziny, spotkania, zabieranie dziecka poza miejsce jego stałego pobytu) i bezpośrednie porozumiewanie się, utrzymywanie korespondencji, korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość, w tym ze środków komunikacji elektronicznej.

Art. 113[1] § 1. Jeżeli dziecko przebywa stale u jednego z rodziców, sposób utrzymywania kontaktów z dzieckiem przez drugiego z nich rodzice określają wspólnie, kierując się dobrem dziecka i biorąc pod uwagę jego rozsądne życzenia; w braku porozumienia rozstrzyga sąd opiekuńczy.

Kontakty

Mogą być określone w wyroku rozwodowym albo każde z rodziców może złożyć wniosek o ich ustalenie „w braku porozumienia”

Kontakty

Elementy kontaktów:

- przebywanie z dzieckiem (odwiedziny, spotkania, zabieranie dziecka poza miejsce jego stałego pobytu)
- bezpośrednie porozumiewanie się,
- utrzymywanie korespondencji,
- korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość, w tym ze środków komunikacji elektronicznej.

Kontakty

Kontakty mogą być albo ustalone albo nieustalone. Jeśli są ustalone, to znaczy, że trzeba je uregulować całkowicie, ponieważ rodzice nie będą mieli prawa do kontaktów w innych dniach niż wskazane.

Ingerencja sądu w kontakty

Art 113[2] § 1. Jeżeli wymaga tego dobro dziecka, sąd opiekuńczy ograniczy utrzymywanie kontaktów rodziców z dzieckiem.

§ 2. Sąd opiekuńczy może w szczególności:

- 1) zakazać spotykania się z dzieckiem;
- 2) zakazać zabierania dziecka poza miejsce jego stałego pobytu;
- 3) zezwolić na spotkanie się z dzieckiem tylko w obecności drugiego z rodziców albo opiekuna, kuratora sądowego lub innej osoby wskazanej przez sąd;
- 4) ograniczyć kontakty do określonych sposobów porozumiewania się na odległość;
- 5) zakazać porozumiewania się na odległość.